

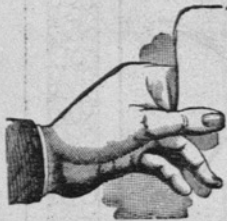

ANY I.

BARCELONA 15 DE JUNY DE 1896.

NÚM. 3

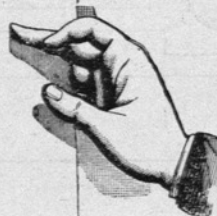
L' ATLÀNTIDA

REVISTA CATALANA QUINCENAL IL·LUSTRADA

baix la revisió literaria de

Mossen Jacinto Verdaguer

16 PLANAS DE TEXT 16

Lo present número va col·laborat pels distingits escriptors:

P. Palau Gonzalez de Quijano, Conrat Roure, Joan Pons
y Massaveu, M. Aguiló, Ricart Catalá, J. M.ª Baranera
y Pasqués, Joseph Falp y Plana.

Redacció: Alt de St. Pere, 7, baixos

Administració: Dr. Dou, 14

Preu de cada número: **20** céntims

SUSCRIPCIONS:

Catalunya trimestre	. . . . .	1'50 ptas.
— any	. . . . .	5' —
Fora	—	6'50 —

Los pagos s' han de fer per adelantat.

L' ATLÀNTIDA

Revista quincenal il·lustrada

Any I

Barcelona 15 de Juny de 1896

Núm. 3

SUMARI

TEXT.—*Crònica literaria.*—*¿Es algún crim?*... Mossen Jacinto Verdaguer, Pbre.—*Lo Volch del carro*, Joan Pons y Massaveu.—*Los mestres en Gay Saber*, (Victor Balaguer) Conrat Roure.—*¿Qué cosa es ser poeta?* Joseph Falp Plana.—*La filla del fosser*, Ricart Catalá.—*La Magrana*, Jacinto Verdaguer, Pbre.—*...*, M. Aguiló y Fuster.—*Onadas.*—*Esculls.*

GRABATS.—*Al camp.*—*Un modernista.*—*Contrapuntats* (historieta).

AL CAMP

¡Enveja verament aquesta vida!
Marrechs sapatsque tot lo dia frescan
assedegats de jòchs, per verda plana
'hont ab cristallina aygua se rebejan.

Crònica literaria

En Terre Sainte, par Jacinto Verdaguer, traduit du catalan par Jules Delpont. Perpignan. Imprimerie Joseph Payret, rue de l'Ange. 1896.

Ab aquest títol y portada qu'acaba d'estampar lo conegut *Itinerari d'un pelegrí de Terra Santa* en la capital del Rosselló, per un dels que mes estiman y millor conrean a l'altra banda dels pirineus, nostra literatura catalana, al costat del que be podem anomenar mestre de la escola rossellonesa, M. Justí Pepratx, qui, fa pochs dies donà a llum lo poema *Jesús Infant*.

La obra del un sembla completar la del altre, com lo llibre en prosa sembla talment lo comentari y llegítim coronament de la obra en vers.

Aquexa traducció es com parenta d'aquella, fidel, sabiament feta y ajustada mot per mot al original català. Ne guarda tota la concisió y sencillesa y està escrit en corrent y bonich llenguatge. Al obrir lo llibre, y mes encara al fullejarlo y passarne 'ls ulls, com està estampat ab lletra semblant y ab les matexes lámines de la primera edició del *Itinerari*, un se fá la ilusió de tenirla a les mans.

Enviantne lo primer exemplar al autor, li deya fa pochs dies M. Delpont: *Ara fa un any que visch ab la companyia literaria de V. traduint lo llibre, l'escribint, lo rellegint y l'estampant; tinch d'afegir que tot aqueix treball no m'ha dat mes que contento y alegria y que 'l seu llibre m'ha fet estimar encara mes a V. y a la patria catalana. Sols esperi ara que los rossellonesos fassin bona acullida a n'aquesta sencilla traducció, mostrant aixís simpatia per V. que Deu ajudi a pujar per la vall d'amargures que es lo camí de la vida. Tot agrahtintli aquexos bons desitx plens de caritat y de noblesa, felicitem a M. Delpont per sa bella obra y li 'n donam desde les planes de nostra revista, com a son company y nostre estimadíssim, M. Justí Pepratx, les gracies mes corals.*

Croquis pirenenchs, per J. Massó Torrents. Barcelona, *L'Avenç*, Ronda de la Universitat, 4. 1896.

Aqueix bonich llibre de impressions de excursionista, si no 'ns ve com l'anterior del Rosselló, no se 'n falta gayre, puig allí están inspirades ses mes belles y mes ben sentides pàgines. La primera, *Vagant per la montanya*, es una excursió a la de Madrés y als llegendaris y pintorescos Estanys de Nohedes, contada per un ver enamorat d'aquelles terres. Son fiors canigonenques la segona titulada *Tot fent camí, L'idili d'en Janret*, d'una tendresa esquisda. La sirena de la montanya, ahont conta les impressions d'una anada a Vallmanya, y sobre tot *En Po*, pobre vell del Vernet, que enamorat del Canigó, com tants altres rossellonesos, ne parla aixís al autor, tractantlo de tu, ab la franquesa que donan los anys: «*Creurás que cada mati i al respres, abans de jeure, aig de guaitar-mel lo Canigó*», y llevantse la barretina: «*Veus? tots dos tenim la testa blanca, i vivim l'un enfront de l'altre: aixó fa que som amics de temps. Ell es molt vell pero viurá sempre: jo belleu demá, belleu dins calque semmana, m'hauran de dur al Campu Santu. Tu ten vas a Barcelona. Deu ser guapo alló! si tornes l'any vinent i pujes aci dalt, lo Canigó el veuras al mateix lloc, mes lo pobre Po te pot pas dir a reveure! que hi será pas pus.*»

Lo croquis que 'ns ha agradat mes del llibre es *L'angorament* d'un altre enamorat del Canigó y de ses hermoses valls, que hi ha sigut desterrat pel crim d'haverhi estimat massa la llengua catalana «*objecte principal de la seva afecció: llevat l'amor a la Verge.*» Es un pobre capellá-poeta amich nostre de molt temps, exilat fa tres anys a la gabatxeria, en un dels pochs pobles del bisbat ahont no 's parla català! En lo recó mes aspre y calcinat de les Alberes rocoses s'envelleix y fon d'anyorament y sentint doblegar lo cos a la gran pena, diu als que li demanan de sa salut:—*Anyori'l vallespir! Allí es hont voldria viurer no pas en aquei desert!*—Ara preguntam, nosaltres, també

à França es un crim, per un sacerdot, lo de haver nascut poeta? ¿També allí es un pecat imperdonable l' haver fet de la vida un himne à la patria y à Deu, que 's castigue tan dura y cruelment?

Acta de la sessió pública inaugural de l' any 1896, del Centre excursionista de Catalunya.

Conté aqueix volum lo discurs del degà dels excursionistes y president de tan important societat, que 'ns la ha enviat ab galindoya dedicatoria que agraphim de debó; la premsa se 'n ocupá à son degut temps y fins lo publicá enter lo diari *La Renaixensa*, pero nosaltres no podém passar sens parlarne, com se mereixen les obres de tant sabi autor com lo senyor Maspons y Labrós. En lo primer any de sa presidencia en son discurs exposá l' excursionisme, ses ventatjes, sa necessitat y utilitat; en lo segon va fer l' historia del excursionisme catalá; en lo tercer lo caracter y extensió del programa excursionista à Catalunya y enguany exposá 'ls resultats practichs que 'ns ha donat lo programa esmentat, y al ferho, ho exposa ab uns ayres ¡bon Deu! Tots los permenors fa surtir; fins parlant del caracter actiu del catalá, fa que tingan sempre present que

la Mare de Deu quan era xiqueta
anava á costura á pendre de lletra.

Ens agrada lo llenguatge tan castís y de bon comprendre per tothom com es el que usa 'l senyor Maspons y Labrós en sos treballs; familiar sobretot, per que l' hem sentit en los improvisats discursos que 'ns regala 'ls dias de sessió al *Centre excursionista*.

Vingan sovint treballs aixís en lo camp de les lletres y nosaltres passarem delitosos ratos saborejantlos.

Hem rebut lo *Villancico* ó programa de les festes abque l' academia de Sant Tomás de Vich obsequia à son Patró; l' oda qu' enguany va devant es catolana y deguda à la ploma de nostre col·laborador Joan Aliberch y Tort. Ja l' ha ben suada aquesta Oda; cada any sabíam que 'l Sr. Aliberch tirava al concurs escolar y may havia tret, per cert que 'l 94 en premiaren una de bastan fluixeta y l' Aliberch publicá després à *La Veu del Montserrat* la seva, de bon troç mellor; es alló; no 's va may ab verdadera justicia. Es bonica en conjunt adolexent per có d' algun desliç, degut á que l' autor no trevallava ab tan desembrás, com quan fa à la bona de Deu algun trevall sense pretensions.

Lo felicitem de veres, per son triomf.

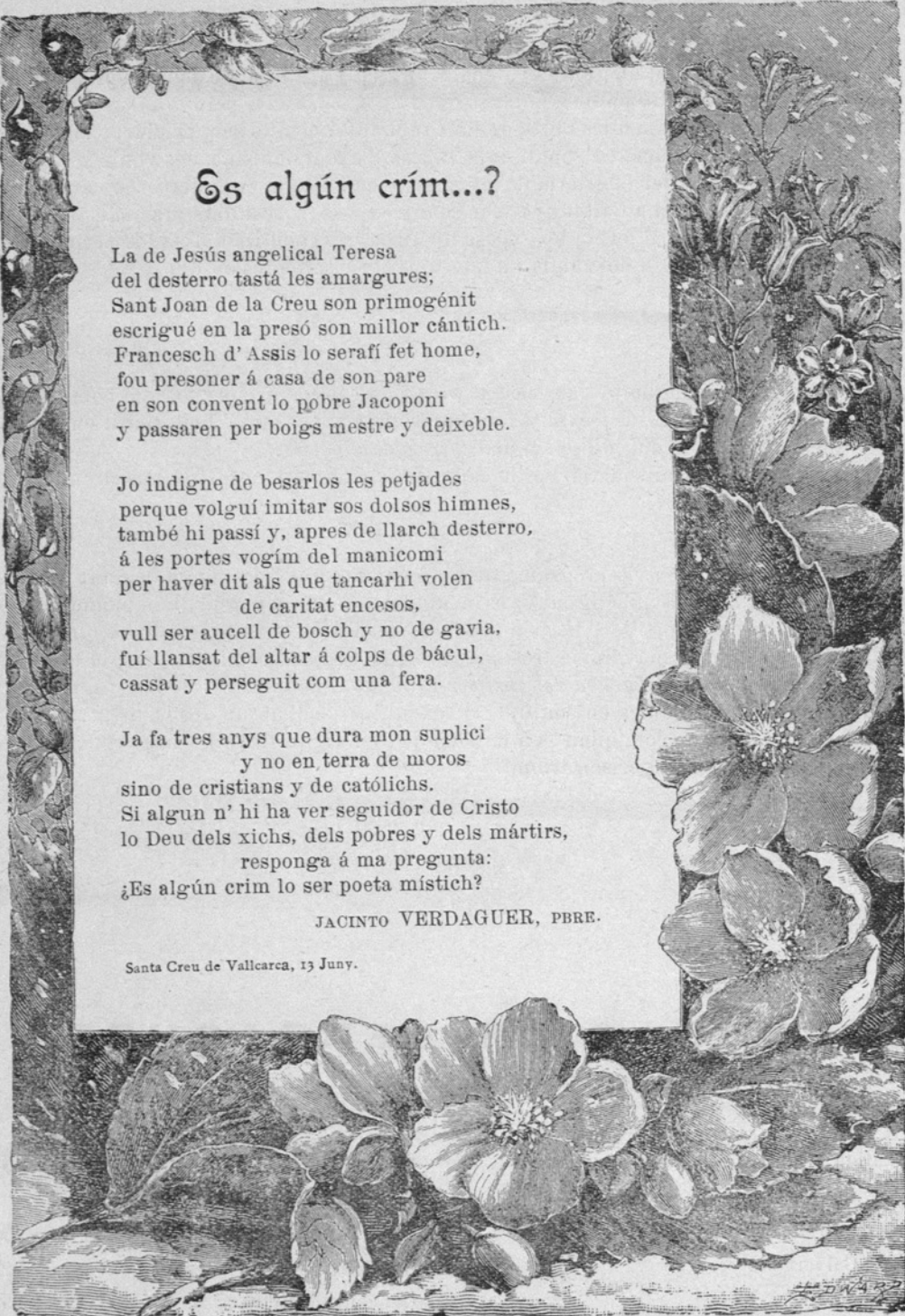

OBRAS DE VERDAQUER

L' Atlántida	4'	pesetas	Caritat	1'50	pesetas
Canigó	5'	»	Dietari d' un Pelegrí á Terra Santa.	3'	»
Patria	3'	»	Idilis y cants místichs	1'25	»
Flors del Calvari	2'50	»	Cántichs	0'67	»
Jesús Infant	3'	»	Cançons de Montserrat	0'50	»
Sant Francesch	2'50	»	Lo somni de Sant Joan	1'50	»

De venta en las principales librerías.

Es algún crím...?

La de Jesús angelical Teresa
del desterro tastá les amargures;
Sant Joan de la Creu son primogénit
escrigué en la presó son millor cántich.
Francesch d' Assis lo seraffí fet home,
fou presoner á casa de son pare
en son convent lo pobre Jacoponi
y passaren per boigs mestre y deixeble.

Jo indigne de besarlos les petjades
perque volguí imitar sos dolços himnes,
també hi passí y, apres de llarch desterro,
á les portes vogím del manicomi
per haver dit als que tancarhi volen
de caritat encesos,
vull ser aucell de bosch y no de gavia,
fui llansat del altar á colps de bácul,
cassat y perseguit com una fera.

Ja fa tres anys que dura mon suplici
y no en terra de moros
sino de cristians y de católichs.
Si algun n' hi ha ver seguidor de Cristo
lo Deu dels xichs, dels pobres y dels mártirs,
responga á ma pregunta:
¿Es algún crím lo ser poeta místich?

JACINTO VERDAGUER, PBRE.

Santa Creu de Valldar, 13 Juny.

LO VOLCH DEL CARRO

L' ordinari d' Amer, irat, renega...
Al trencar de camí, una de les rodes
s' ha enfonsada en un clot, y al volch del carro
ha esclatat lo terror en terratrémol.
Gruny encar lo fusell com qui rondina,
y l' animal, retut per la cayguda,
pantejant pit y esbufegant els nassos,
resta encare en la pols potes enlayre.
Tots los raigs de la roda son estellas.
Capgirellat lo fato s' esllavissa
com endarrochs d' un mur, y ja la vela
no es prou pera guarir ab sa llarga ombra
lo devassall dels emvalúms que caühen,
fent grinyolar al cá de rerassaga.

L' ordinari d' Amer, irat, renega;
que li baten lo cor com á punyides
los gemechs del fusell y de les branes
enfosquits pels esbufets del matxo,
y ab ánsia espera d' un company ajuda.
Mes l' ajuda no vé.

Guayta la vía.
amarada de sol, com giragonsa
amunt, entre bardisses y pinedes,
sens que marqui son pas la més lléu taca
y, despitat, la gorja se li núa.
De sopte ajup lo cap, rebat la tralla,
desferme 'l gos, qué 's migra per atenye 'l,
y vá per l' animal, que allí 's revolca
ennuolat d' espessa polsaguera.

Tot li cau mentres trasca; la catxutxa,
la pipa, 'l gabinet, 'l brot de menta,
tribut d' amor que á «la de casa» porta..
Mes res veu. Enfeynat ab lo navarro
ni sent lo raig de sol que 'l escaliva;
ni repara ab lo süor que 'l front li escalda
á regalims vessansli sobre 'l matxo,
ni ab la desfeta faixa que li penja,

Ja vá pel derrer trau; ja les corretjes

sa tibantor amollan, ja 'l desbraga...
Lo navarro, que l' ulla, com dolentse 'n
redressa 'l cap, alleugerit sentintse,
y aixecantse d' un bot, vers al prat corra,
omplint l' espay de suggestiva música.
als drings dels picarols de sas morrallas.

Engolosit pel tendre ni s' adona
del gros nafrat que li espellifa l' anca.
Son amo si que 'l veu: prou ne besqueja.
Xano-xano hi acut, lo trau visura,
ab cerat de saliva y pols á sobre
posadeta á pesichs lo buyt omplena
y, pagat de son fet, etjega 'l matxo
ab avis d' amistosa petacada.

Recula tot seguit, aplega d' ésma
la pipa, 'l gabinet y el brot de menta...
y son carro observant, fet una ròssa,
brassos amunt, recolsadot al marge
ab la jayent barruera d' un borratxo,
cara avall una llágrima li llisca.

De nou llambrega enllá, envers al poble
que 'l puig vehí arracera en sa vessana,
tot resseguint les ondes de la vía
ribetades d' arbossos y pinedes,
mes, ni 'l vol d' un aucell sa blancor ratlla.
Cap avall, pel rempant de la singlera,
lo tret d' un cassador de timba en timba
vá retrunyint; amunt per la boscuria,
del llenyater les destrallades s' ouhen
aspres y revibrants, com esqueix d' esca;
més cap ensá del magalló ressona
lo cop refregadís que 'l tarré estripa,
pro, quí 's desvaga ab tot y veure 'l carro?..

L' ordinari d' Amer, irat renega...
Mes,—cal anarhi—'s diu, mirant al poble,
plegats sos brassos y encongint la espatlla.

La tralla 's penja al coll, y amunt camina,
girantse enrera, anyoradís del carro
ó com si alli 's quedesen ses entranyes.

De cop s' atura, y ab les mans als polsos
al lluny ovira ab deficiosa dèria.
No sab be lo que ha vist, pro jugaria
que és un gos, lo séu gos lo que repara.
Y alló, aquella bolva bellugosa
que redolava avall com una fulla
empentada pel vent, vá convertintse
en gos, vá transformantse en el *moreno*,
lo guardiá de sa casa y de son carro.
Lo matxo ab un renill lo treu de duptes.
Esguarda al gos, regoneixent sos ayres,
cem s' acosta, trotant, érta la cua,
la llengua enfora y les orelles altes,
ab son rastre de pols á rerassaga,
y un somriure de goig desclou sos llabis.

Tot ho compren. La intel·ligent bestiola
l' avis del volch ha dut á la familia
innovantli ab sos gèstos, y are torna
per anunciar al amo s' arribada.

L' home fitura al lluny, y 'l cor batentli,
camps á través vá descobrint la sombra
de sa muller, que vé ab los de la farga,
embarrasats aquets ab llurs ormeitjos.

L' ordinari d' Amer ja no renega.
Manyaga un xich al gos; arranja 'l pinso
del animal que ja del vert s' esquitlla,
y en tant los de la colla 'l pas apretan
lo carro buyda per mimvar la tasca
Ja s' apropan; ja 's vehuen. Sens mot dirse
del volch del carro lo tropell visuran
y totseguit mans á las eynas pósan.

Dringa 'l parpal, cruix lo caballet, passa
de l' una á l' altra má la clau inglesa,
resonan pel torrent les martellades
repetintse en amunt semblant á mofas,
y 'l carro, consentit, gemega y xiscla
com lo malalt al qui lo dol la cura.
Atrafegada pel tragí, la colla,
les eynes enrenon y arreu la càrrega,
apart alló la extesa de una fira
ó l' alto de una trèpa de gitanos.

Mes, baldeja l' encall, 'trontolla 'l carro,
l' aixecan á nivell, fins que s' assenta,
collan la roda que á béll punt hi arriba,
l' escampall de la càrrega arplegan,
y el *navarro*, guarnit y llest del pinso,
sentint al gos, que gruny pera qué 'l férmin,
vers lo séu lloch per si mateix camina.

L' ordinari d' Amer ja no renega.
Tragueja un xich, la bota allarga als homes,
assedegats pel sol tan com pel tráfech;
arranja l' animal, la tralla empunya,
polsa 'l balans del fato, y al ferm: «arri!...»
acompanyat d' uns espetéchs de llengüa,
dringan los picarols, cruixen les rodes,
y el carro, magestuós, emprén la vía
sostenint fins al poble l' arrencada.

Duas horas mes tart, vers á entrellusca,
l' ordinari d' Amer s' assenta á taula
girat de cara al hort, d' hont vé la fresca,
lliure son cap de mocadó y la gorra.
Dos baylets aprop té, grassos y rössos:
l' un se vá adormint, l' altre ab lo plat juga.
Enroscat á sos peus ronca 'l *moreno*.

De sopte vé la *gran*, junt ab sa mare,
revoltadas de fum, ab la cassola
de sopes ab lo *brot de menta*, la una,
ab les rénegues y les trumfes l' altra.
Tot es quietut. Sols del *navarro* s' ouhen
los rosechs de quan trinxen las garrofes.

L' ordinari d' Amer, menja que menja,
vá retrayent lo pas del volch del carro
tranquil, sense planyenses ni rencúnies...
«Tal dia ferá un any»—vá repetintse
cada cop que pondera son desfici.

Y 'l tróbarse en sa llar, refet per l' ápat,
ple de salut, ab feyna més que vulga
y al amor de sos propis tan l' ánima
que reposant lo cap entre sos brassos,
com un beneyt endormiscat s' hi queda.

JOAN PONS Y MASSAVEU

Los mestres en Gay Saber

I

Victor Balaguer

No 'ns proposém escriure una biografia detallada de don Víctor Balaguer. Unes quantes paraules volém dir pera acompanyá 'l seu retrato, y no mes; perque no tindríam prou espay en tota aquesta Revista, si haguéssim de relatar tota la vida literaria del ilustre fundador de la Biblioteca-Museo de Vilanova y Geltrú, y fer un estudi crítich de les seves obres.

Nasqué en Barcelona en Desembre del any 1824 y cursá en aquesta Universitat la carrera de lleys.

Als 14 anys va escriure un drama en castellá; funda, poch després, juntament ab altres estudiants, un periódich literari y als 19 escrigué un altre drama que va representarse ab bon éxit, animantlo aixó á dedicarse, á conreuar la literatura escénica. S' arrelava allavors en Espanya l' escola romántica y á ella s' afiliá 'l nostre poeta y d' ella no l' ha pogut apartar l' evolució modernista.

En 1849 fundá 'l periódich «La Violeta de oro» ab l' objecte decidit de conseguir la restauració dels Jochs Florals idea que perseguía ab insistencia feya molts anys.

En 1857 publicá en «El Conceller» la primera poesia catalana que li coneixém, dedicada á la Verge de Montserrat, que produhí en Barcelona un esclat d' entussiasme, rebent

lo poeta un sens fi de felitacions, una d' elles promuguda per los joves escriptors y aficionats á la literatura, que contenía nombroses firmes.

Aquesta primera poe ía seva en catalá, va donarli l' idea de pendre 'l nom de *Trovador de Montserrat*, ab lo qual publicá varias composicions, reunintlas després en dos volums distribuintlas en tres grupos de *patria, fé y amor*.

Va obrí una cátedra de literatura entre 'ls anys 50 y 53, y en la societat Filarmónica y Literaria, desempenyá una cátedra d' historia de nostre país, quals llistons publicá ab lo titol de *Bellezas de la historia de Cataluña*, y ab aquest motiu l' Excm. Ajuntament d' aquesta ciutat li doná 'l nombrament honorífich de *Cronista de Barcelona*.

En 1859, juntament ab altres escriptors, sollicitá del Ajuntament la restauració del Jochs Florals, acordantho aixís la Corporació Municipal, nombrantlo mantenedor del primer Consistori, y dos anys després, en 1861, guanyá 'l titol de *Mestre en Gay Saber*, per haberseli premiat tres composicions ab premis ordinaris. habent sigut ell lo primer mereixedor de tal distinció en la restaurada festa poética. D' anys avans se li había adjudicat en los Jochs Florals de Valencia la flor d' or per la snve oda á Ausias March.

En 1860 publicá la primera edició de la «Historia de Cataluña y de la Corona de Aragon», historia general que del nostre país no s' había escrit encare.

En 1866 doná á llum pública *Las calles de Barcelona*, que vé á ser lo complement d' aquella historia, y un volum de poesies catalanes titolat *Esperansas y Recorts*. Escrigué després las *Tragedias*, que bé póden dirse modelos de nostre literatura y posteriorment lo poema *Lo romiatje de 'l ánima*, ab lo qual demostrá l' inspiat poeta, que te 'l cor tan jove, 'l sentiment tan tendre y l' imaginació tan brilladora com quan contava l' edat de 25 anys.

En 1868, presidia ell la Comisió de poetes catalans que en representació de tots los de Catalunya aná á Provensa, á invitació dels *felibres*, ahont aquestos y 'ls principals escriptors de Fransa que concorregueren á celles festes literaries provensals, donaren á comprendre l' alt concepte en que tenian á Víctor Balaguer.

En 1875, sigué rebut com á membre de la «Real Academia de la Historia», y 'l seu discurs de recepció versá sobre les lletres catalanes, que meresqué 'ls mes entusiastas elogis de tota la premsa periódica.

Com ja 's deixa veure en totas les seves obres, además de mostrarse excelent poeta y eruditíssim historiador, se distingeix D. Víctor Balaguer per son entranyable amor á Catalunya, de tal manera que fins en la gran majoria dels seus escrits en castella, tan apreciats, que li han volgut l' elecció d' individu de la «Real Academia de la Lengua Española», tracta de asuntos relacionats ab nostra estimada regió.

Ara acaba de publicar en Madrid un volum ab lo titol de «Historias y Tradiciones», que conté vuyt narracions, cinch d' ellas referentas á catalanas llegendas.

Si no 's manifestés ja en les seves produccions lo laudable afecte que ell té á sa patria materna, 'n seria la proba mes elocuent la fundació á Vilanova de la Biblioteca-Museo que dú 'l seu nom, ahont hi porta invertits tots los seus béns y la seva fortuna; demostrant aixis que si bé 'ls debers polítichs lo retenen en la capital d' Espanya, 'l seu cor es á Catalunya, la terra de sa naixensa y de ses glories y que en recompensa á lo molt que ell l' ha estimada, vol tenirlo abrassat després de sa mort. Bé 's mereix esser correspost aixis lo trovador que diu en veritat en una de sas poesias:

«Jo l' amor de la patria catalana
de vila en vila he passejat pel mon.»

CONRAT ROURE.

¿Qué cosa es ser poeta?

Busca un mot, una imatge, una armonía
una gota de mel, remembre 'l Maig
ab el seu polsim d' or, llum y alegría
y de l' au que refile apren l' assaig.

¡Y dihuen qu' s poeta! L' hermosura
sols li agrada que plau á n' els sentits
de malalts y pobres, ne fuig com fura
sols l' inspiran el luxu y los convits.

Del palau l' orgull canta y la riqueza
de la dama allí ociosa, l' adreç d' or;
no canta la virtud de la pobreza
ni 'l treball, ni la llar, ni sab que 's cor.

Los seus versos respiran sensualisme
etmatzina l' alé seu voluptuós

y adora á tots els deus del peyanisme,
no tenint més moral qu' un art viciós.

La religió, per ell, es arca vella,
que com la antiga, patria, ja no sent.
El que pert la rahó ja no aconselle...
¿com cantar pot, qui pert lo sentiment?

¡Ah poeta sols es, qui pena y plora
qui bondat y justicia, arreu arreu,
cercant y no trovantlas, aquí, anyora,
eix cel hermós que l' esperansa veu!

JOSEPH FALP y PLANA.

Juny de 1896.

La filla del fosser

BALADA

Part demunt de la vila
sembla un aguayt que 'l campament vigila:
part devall de la serra
sembla, 'l tétich fossar de nostra terra,
l' estatje de la mort, niu de memories
d' oblidades histories.
La vella creu de pedra cada dia
me recorda la historia de María.

I

Avuy riu de alegría
lo pobre enterra-morts:
avans de neixe 'l dia
lluía 'l vestit nou:
brandeja la campana
més no fatídichs tochs:
la juvenesa ufana
acut al camp dels morts;
y alegre y bullangera, com en dia
de diada capdal, crida á María;
la filla del fosser. que alegre resta
com en dias ayals de goix y festa.

II

Lo capellá del poble
ja ha dat la comunió:
joh que orgullós y noble
n' está l' enterra-morts!...
lo capellá del poble
ja ha benehit l' unió:
María, ab ánsia doble
sospira de tristor.
Y del Temple ja l' ampla portalada
s' obra de bat á bat, y enjogassada
envers lo Cementir prompte fá vía
dels nuvis la festosa companyia.

III

La taula está parada:
sentats á taula tots:
en tots, en tots los rostres
s' hi veu pintat lo goix:
sols la infelís María
que fá cara de mort,
quelcom ne pressagia
que no tém pas tothom.
Y brunz de cop á morts una campana;
y ni tan sols per lo difunt demana
la filla del fosser, que 'n mitj la festa,
de greu mal en lo cor, cadávre resta,

RICART CATALA.

Ribarroja 21 Maig 1896.

LA MAGRANA

Al P. Segimon Bouska, sabi poeta benedictí, traductor
del *Somni de Sant Joan* al bohemí.

En un verger me 'n entri
amor de la Esglesia santa
en lo bell mitx del verger
un magraner verdejava.
Del magraner al bell cim
denteta 'm fa una magrana,
la fruyta de mes amors
que 'l cel espera en sa taula,
la reyna del fruyterar
que ja nasqué coronada.
Jo tenia fam y set,
me dalesch per abastarla;
mes ay! jo so molt petit
y la branqueta es molt alta!
Per arribarhi millor
Longino 'm dexe la llança;
al primer colp que doni
una fontanella 'n raja,
fontanella de rubins
que tot seguit es fontana,
la fontana 's fa torrent,
la torrent se fa riuada.

Quan mon cor n' está sadoll
á tothom ne convidava:
—Veniú tots á atresorar
d' aqueix be que may s' acaba
veniú, pobres; si deheu
aquí tindréu per la paga;
veniú pobres, veniu, richs,
vestiuvos d' aqueixa grana,
si es la púrpura dels reys
ne sereu tots en la Patria.
Veniú, los que teniu set
—exa es la Font Sagellada,
la fonta del Cor de Jesús
que la set del mon apaga.

JACINTO VERDAGUER, PBRE.

Ntra. Sra. de la Gleva, 10 Juliol 1894.

***

Cerca la sabiduría,
Deu la 't dará per germana
si ab l' estudi cadaldia
ton cor humil la hi demana,
Ella es la millor corona
que l' home pot obtenir;
solaç, força y gloria dona
quan Deu la vol benehir

M. AGUILÓ Y FUSTER.

Las abelles mel de fló

Só l' estel de la esperansa, de la gloria y la poesia;
de un sonriu d' amor, vaig neixer ab la llum del primer día,
y en lo cel tinch mon palau;
porto un bes de Deu pels homes adessobre de mos llabis;
só el consol de la tristesa y el perdó de los agravis...
Jo só l' angel de la Pau.

Vaig deixar ma patria aymada pera fe en la terra estatje
y escampar ab veu ben dolsa tot arreu, lo grat misatje
de l' amor y l' igualtat;
per aixó, de un pol á l' altre, mon alam de blanques plomes
vaig extendrer ab gaubansa, per cubrir á tots los homes
com un llaç de germandat.

De la llum de ma mirada reb la terra nova vida:
tota flor vesteix ses gales y tot arbre treu florida
com un himne de l' amor;
de l' alé diví que porto vaig sembrant la benauransa,
que 's pels camps llevor d' espigues, com llevor de l' esperansa
per l' esprit y per lo cor.

Mon sonriu vessa lo flayre d' una eterna primavera,
que reviva al festejarla l' aiga pura y joganera
de la font de l' abundó;
y á son pur escalf de vida n' assatova la conciencia,
mel d' amor beu lo poeta, com lo sabi mel de ciencia,
les abelles mel de fló.

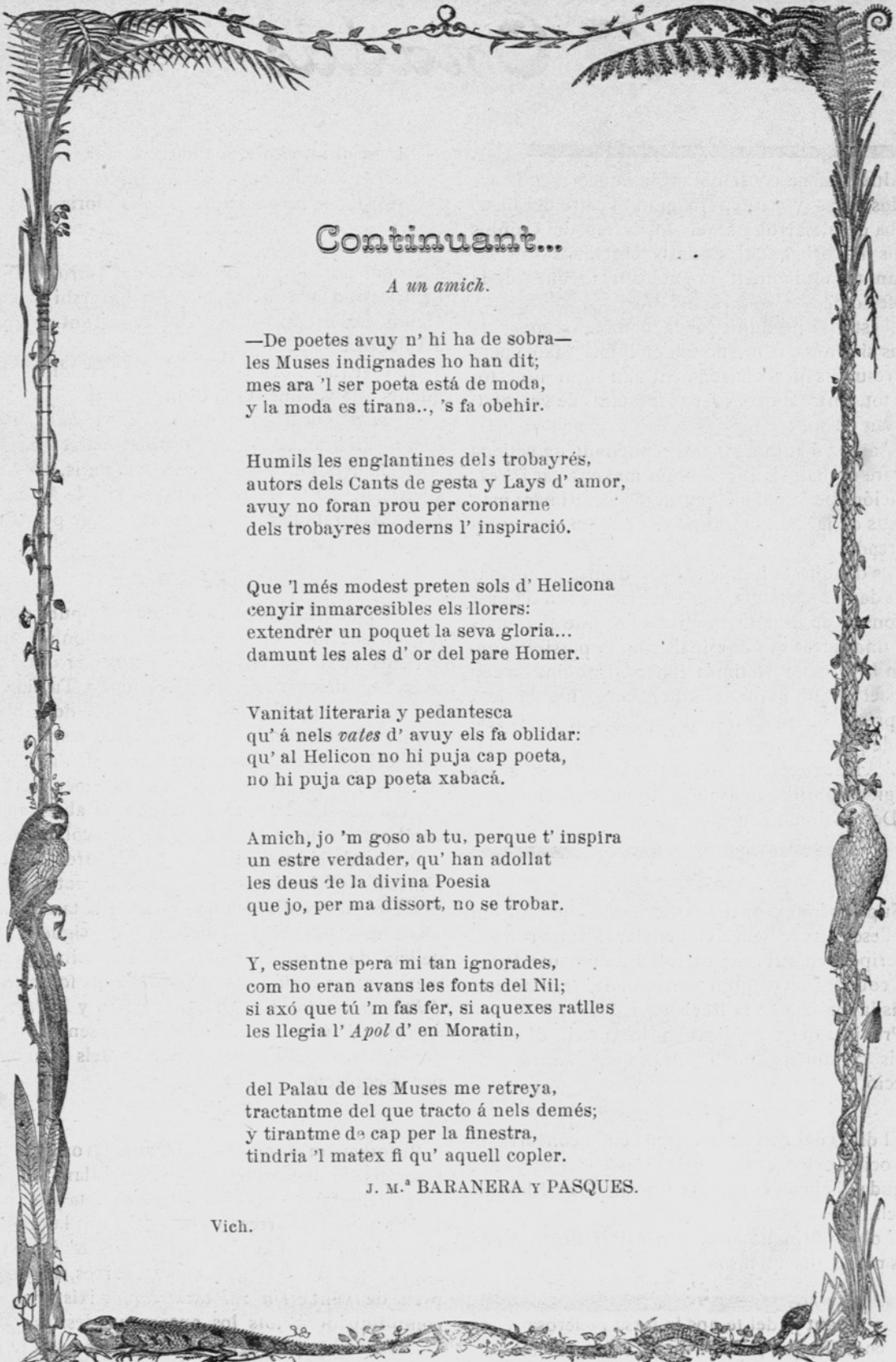
Y l' esclau romp sa cadena pera ferse gran y noble;
romp ses fites que l' estrenyen la ciutat, la vila, el poble,
per poguer donarse un bes;
y al confos tragueix que mouen ab ses màquines y rodes,
van cantant un dols idili, que 's l' idili de les bodes
del Trevall y lo Progrés.

Jo he brodat les millors planes de lo llibre de l' Historia;
del cap-brot de l' olivera, les corones de la gloria
n' he teixit y perfumat;
per llaurar á los abismes á lo monstre de la guerra,
vaig deixar ma patria un dia, y emprenguí 'l vol á la terra
per salvar l' Humanitat.

De l' un mon á l' altre escampo la riquesa de mes gales,
y tostemps tinch de bressarlos ab les plomes de mes ales
ab un bes ben dols y suau...
Jo só el signe de l' aliansa, de l' amor y la ventura;
d' un sonriu l' Etern va ferme com del cel tinch la hermosura:
Jo só l' angel de la Pau.

P. PALAU GONZALEZ DE QUIJANO.

Continuant...

A un amich.

—De poetes avuy n' hi ha de sobra—
les Muses indignades ho han dit;
mes ara 'l ser poeta está de moda,
y la moda es tirana., 's fa obehir.

Humils les englantines dels trobayrés,
autors dels Cants de gesta y Lays d' amor,
avuy no foran prou per coronarne
dels trobayres moderns l' inspiració.

Que 'l més modest preten sols d' Helicon
cenyir inmarcesibles els lloers:
extendrer un poquet la seva gloria...
damunt les ales d' or del pare Homer.

Vanitat literaria y pedantesca
qu' á nels *vates* d' avuy els fa oblidar:
qu' al Helicon no hi puja cap poeta,
no hi puja cap poeta xabacà.

Amich, jo 'm goso ab tu, perque t' inspira
un estre verdader, qu' han adollat
les deus de la divina Poesia
que jo, per ma dissort, no se trobar.

Y, essentne pera mi tan ignorades,
com ho eran avans les fonts del Nil;
si axó que tú 'm fas fer, si aquexes ratlles
les llegia l' *Apol* d' en Moratin,

del Palau de les Muses me retreya,
tractantme del que tracto á nels demés;
y tirantme de cap per la finestra,
tindria 'l matex fi qu' aquell copler.

J. M.ª BARANERA Y PASQUES.

Vich.

Onadas

Altres escenes consemblant á la ocorreguda ara fá dos anys y mitj en lo gran Teatro del Liceo acaba de desrollarse en lo carrer de Cambis. Nos horroritzant als honrats ciutadans que estavan tranquilament presenciant lo curs de la professó de *Santa Maria del Mar*.

L'estrépit produhit per la bomba, (segons alguns sistema Orsiní,) no fou molt formidable pero los resultats desgraciadament han sigut funestos del tot. Entre morts y ferits (bastants de gravetat) passen de 70.

L'autor ó autors de tan repugnant salvatjada encare no han sigut capturats malgrat las investigacions de la policia que desde 'ls primers moments de la hecatombe no 's donaren un quart de repós.

Los d'aquesta índole no son dignes de formar part de la societat, la seva estancia hauria d'esser lo fons d'un desert. ¡Infelissos los que afellonats per unas ideas tan criminals com impossibles omplan la terra de víctimas ignocents fugint un cop satisfet lo seu bárbaro anhel, com fuig la fera després d'haver destrossat la presa que havia servit de joguet á sas grapas!

L'ATLÁNTIDA envia 'l mes sentit pésam á las afligidas familias de las infortunadas víctimas.
¡Descansin en pau!

Supliquém als nostres suscriptors que estiguin en descobert se serveixin enviar l'import de la subscripció en sellos de correu ó documents de facil cobro que creguin convenient, regularisant aixís la marcha de la Revista.

Próximament publicarem lo cartell d'un de varis certamens que te en projecte aquesta redacció.

El dia 7 del corrent s'estrená en la concorreguda societat «Roger de Llúria» *Carta d'Amor*, obra deguda als joves escriptors Joseph Grau Llanes y Llach.

L'obra obtingué molt bon éxit rebent sos autors merescuts aplausos.

Quant ja del temps la forsa poderosa com riu que porta 'l mar l'arbre que troba m'arrastrí lentament vers lo sepulcre,

mon últim ritme, ma darrera nota
arrencada del pit será sens dupte
—Adeu la meva amor, hasta la gloria...

Segons noticias, la companyia del Tetro Romea ha desistit d'anar á Valencia per havershi oposat alguns dels artistas de la mateixa, seguint actuant á Vilanova.

Han visitat nostre redacció los periódichs següents que verament agraheim lo cambi.

L'Ololi, Olot, Lo Geronés Girona, Las cuatro barras Vilafranca, Lo Regionalista Barcelona, L'Aibli Avignon, Revue Felibrenne Paris, La Voix de Silges, La Costa de Llevant S. Pol de Mar, El Congost Granollers, y molts altres que per falta d'espai en est nombre no anomeném.

Lo divendres dia 12 á las deu en punt de la nit, tingué lloch en lo Centro Excursionista una vetllada en la que 's donaren á coneixer noticias dels Srs. delegats, D. Pau Teixidor y Tarrida y D. Agustí Puyol Safont, pbre.; sobre descobriments notables en lo terme de sas respectivas delegacions; lo Sr. Maspons y Labrós féu algunas consideracions atinadas ab aquella elocuencia y sabiesa que 'l voltan, siguent rebudas ab aplauso coral per los nombrosos socis que l'escoltavan.

Per final de festa 's llegó un hermós treball d'en Ginestá de Ripoll; es una seria de noticias de tipos populars d'aquella Vila y que tan bellament descrits per lo citat escriptor, sigueren la delicia de la concurrencia que l'hi tributá una merescuda ovació; los més aplaudits foren: *En Joldi*, en *Galdo*, *La Mixeta*, *En Nou* y *En Triamonedá*, d'una esquisida dolcesa de sentiment y denotan verament gran coneixença dels mateixos per lo collector.

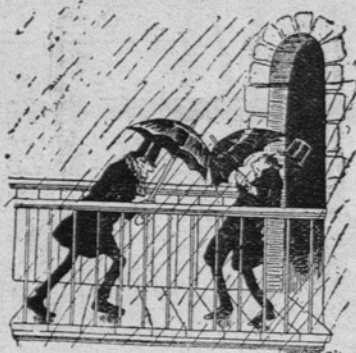

Recomeném á nostres constants favoreixedors l'adquisició de la aixerida obreta catalana *Trona avall* deguda á la ploma del jove poeta y amic D. Francesch Torres (Sisquet del Full) la qual 's trova de venta en la administració de L'ATLÁNTIDA, carrer del Dr. Dou, núm. 14, baixos, sent son preu de venta *Un ral exemplar*. Aixís mateix comunicém á tots los autors que desitjin que L'ATLÁNTIDA propagui las sevas obras que se serveixin passar per aquesta administració.

UN MODERNISTA

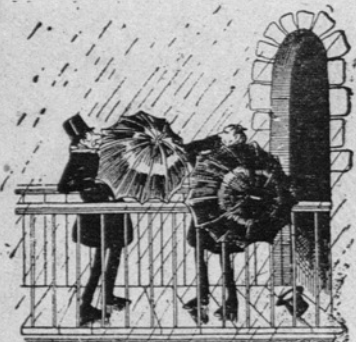
Co ntrapuntats

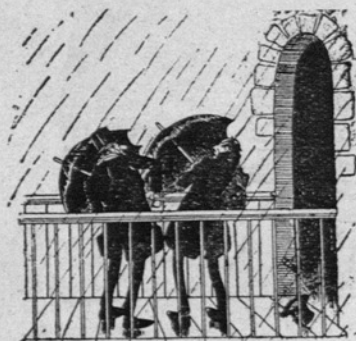
1

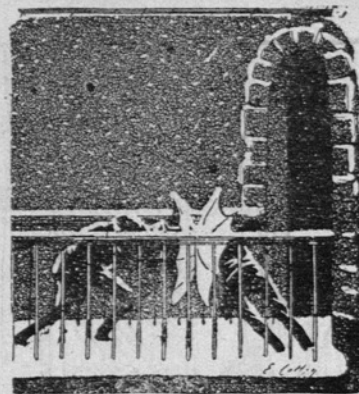
2

3

4

5

ESCULLS

XARADA

Obrers que ab ses cantúries *quart-tot* á Patria diuhen!
«Orfe» que s' enjoya dihentse «Catalá»
l' admira tot un poble... tots l' *hú-segona-terça*
perque 'l cantar de Patria arreu fa ressonar.
Lluís Millet que ab joya d' élls *prima* l' amant mestre
vol orgullirs mostrantnos lo fruyt del seu treball:
aquesta gay bandada de juventut plascenta
que escolas dels grans clásichs rivial ens fa escoltar.
En las cansons foranas jamay *quart* parla allunyan,
la parla catalana jamay élls l' han deixat...
de cor á Catalunya sempre l' *hú-dos-tercera*...
y qui adora ma Patria ella no 'l deixa may.
Seguir caminant sempre per la vistosa vía
de llors y de alabansas que ja haven comensat;
Catalunya os adressa lo seu amor puríssim,
los catalans, de *tot* os donan fort abras.

Sisquet del Full.

REFRÀ EN ACCIÓ

Los cinch primers que remetín exactes les d' avuy
s' els regalará una obreta teatral catatana.

SOLUCIONS DEL NUMERO PASSAT

Xorada.—A-re-nas.

Sinonimia.—Prudencia.

Refrá en acció.—«Entre dos llums.»

Los cinch primers que enviaren totes les solucions
exactes son: *Manel Fornet, Rodoreda, Pera Foix, Molin*
de Sans y Carlos Roure.

Ademés hem rebut las dels senyors *Coloreu, P. Tor-*
rents, Fivaller II, Gayler de la Sagarra y Anton Priu.